

Силабус дисципліни «Фінансовий облік в банку з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінансовий облік в банку з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансово-облікової інформації в банківському секторі: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції щодо стану фінансового обліку банківських установ. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і презентацій з обліку банківських операцій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати облікові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки з питань фінансового обліку в банку. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу банківських кейсів та спільного пошуку облікових рішень. - аналізувати нормативну, фінансову та статистичну інформацію банківського сектору; - виділяти головне та узагальнювати результати облікових процедур; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності фінансового обліку в банку, його принципів, функцій та ролі в банківській системі України. Знання плану рахунків бухгалтерського обліку банків, нормативних вимог НБУ, міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та їх застосування у банківській практиці. Здатність застосовувати інформаційні системи та цифрові технології для автоматизації обліку банківських операцій, обробки фінансових даних та формування звітності. Знання методів обліку депозитних, кредитних, розрахунково-касових та валютних операцій банків, формування й аналізу фінансової звітності банківських установ. - здійснювати облік основних банківських операцій відповідно до плану рахунків НБУ; - формувати та інтерпретувати фінансову звітність банку; - застосовувати МСФЗ у банківській обліковій практиці; - використовувати спеціалізовані інформаційні системи для автоматизації банківського обліку; - аналізувати доходи, витрати та фінансові результати банківської діяльності.	Результати навчання Пояснювати сутність облікових категорій та явищ у банківській сфері: план рахунків, балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки, резерви, депозитні й кредитні операції, валютні позиції та регуляторний капітал банку. Аналізувати основні показники фінансової звітності банківських установ для оцінки їхнього фінансового стану. Характеризувати нормативно-правову базу банківського обліку в Україні, застосовувати методи оцінки фінансових активів і зобов'язань банку відповідно до МСФЗ, визначати основні тенденції та робити обґрунтовані висновки щодо фінансових результатів. Використовувати інформаційні системи (АБС, ERP, платіжні системи) для ведення фінансового обліку в банку. - пояснювати зміст банківських облікових термінів і стандартів; - аналізувати структуру активів, зобов'язань і капіталу банку; - визначати показники прибутковості, ліквідності та достатності капіталу; - застосовувати методи обліку банківських операцій на рахунках плану рахунків НБУ; - використовувати нормативні та інформаційні джерела НБУ для прийняття обґрунтованих облікових рішень.
--	--	---

Теоретичні основи фінансового обліку в банку

Тема 1.1

Організація фінансового обліку в банківських установах.

Сутність, функції та принципи фінансового обліку в банку.

Нормативно-правова база: Закон України «Про банки і банківську діяльність», нормативні акти НБУ, МСФЗ.

Тема 1.2

План рахунків бухгалтерського обліку банків України:

структура, класи рахунків, принципи побудови, зв'язок з фінансовою звітністю.

Синтетичний та аналітичний облік у банках.

Тема 1.3

Фінансова звітність банків відповідно до МСФЗ.

Балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів, примітки до звітності — склад, структура, порядок складання.

Облік основних банківських операцій

Тема 2.1

Облік розрахунково-касових операцій банку. Касові операції, безготівкові розрахунки, міжбанківські переказ коштів, система електронних платежів НБУ (СЕП).

Тема 2.2

Облік депозитних операцій банку. Класифікація депозитів, порядок обліку залучених коштів фізичних та юридичних осіб, нарахування та сплата відсотків за депозитами.

Тема 2.3

Облік кредитних операцій банку. Методи обліку наданих кредитів, резерви під кредитні ризики, облік прострочених кредитів і нарахованих відсотків відповідно до МСФЗ 9.

Тема 2.4

Облік валютних операцій банку. Облік операцій в іноземній валюті, відкрита валютна позиція, переоцінка валютних рахунків, документарні операції та міжнародні розрахунки.

Облік доходів, витрат та фінансових результатів банку

Тема 3.1

Облік доходів банку: процентні та комісійні доходи, торгові результати, інші доходи — класифікація, методи нарахування, відображення в обліку та звітності.

Тема 3.2

Облік витрат банку: процентні витрати, адміністративні та операційні витрати, відрахування до резервів — склад, класифікація, облікові процедури відповідно до МСФЗ.

Тема 3.3

Облік фінансових результатів банку та їх розподіл. Формування прибутку (збитку), оподаткування, розподіл прибутку, облік власного капіталу та регуляторного капіталу банку.

Автоматизація та цифрові технології в банківському обліку

Тема 4.1

Автоматизовані банківські системи (АБС) та їх роль у фінансовому обліку. Архітектура АБС, модулі обліку операцій, інтеграція з платіжними системами та звітними платформами НБУ.

Тема 4.2

Інформаційні технології формування фінансової звітності банку. Автоматизація складання балансового звіту, звіту про прибутки та збитки, пруденційної звітності НБУ, використання хмарних рішень.

Тема 4.3

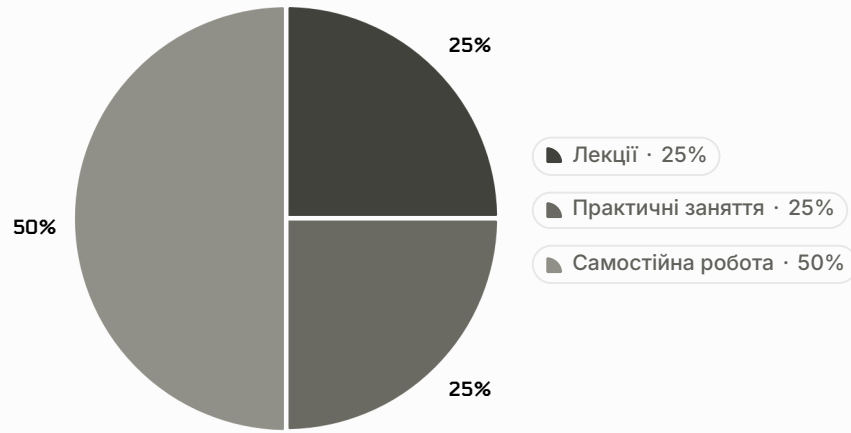
Цифровізація банківського обліку: FinTech, блокчейн та штучний інтелект у банківській обліковій практиці. Кіберризики, захист фінансових даних, перспективи розвитку цифрового банківського обліку в Україні.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Організація обліку в банку	2	2	4
	Тема 1.2 – План рахунків банків	2	2	4
	Тема 1.3 – Фінансова звітність (МСФЗ)	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Розрахунково-касові операції	2	2	6
	Тема 2.2 – Депозитні операції	4	4	6
	Тема 2.3 – Кредитні операції	4	4	6
	Тема 2.4 – Валютні операції	2	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 – Облік доходів банку	2	2	4
	Тема 3.2 – Облік витрат банку	4	4	4
	Тема 3.3 – Фінансові результати та капітал	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – Автоматизовані банківські системи	2	2	6
	Тема 4.2 – ІТ у формуванні звітності	2	2	6
	Тема 4.3 – Цифровізація банківського обліку	2	2	10
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з фінансового обліку в банку
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок обліку банківських операцій, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з нормативною базою НБУ

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно працювати з нормативними документами НБУ та міжнародними стандартами.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з фінансового та бухгалтерського обліку в банках, нормативними актами НБУ (постанови, інструкції, положення), міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ 9, МСФЗ 7). Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування облікових категорій, формувати узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Фонду гарантування вкладів (fg.gov.ua) та Асоціації українських банків (aub.org.ua). Аналіз фінансової звітності банків, статистичних матеріалів НБУ, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності у сфері банківського обліку.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань з обліку депозитних, кредитних та валютних операцій банку; аналітичних завдань щодо складання та інтерпретації фінансової звітності банківської установи (балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки); творчих завдань — підготовка аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань банківського обліку. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати облікові дані та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач з обліку банківських операцій, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів складання бухгалтерських проводок; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, нормативів та облікових стандартів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи з обліку банківських операцій за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітична робота, яка охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання з фінансового обліку, складання бухгалтерських проводок, аналіз фінансової звітності банку). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або усна співбесіда за темами курсу. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінансовий облік в банку» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та інформаційних технологій. Такий підхід сприяє глибшому розумінню банківських облікових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з фінансового обліку в банках із використанням наочних схем, таблиць і прикладів із банківської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних облікових ситуацій банківських установ України; студенти виявляють проблему, пропонують рішення щодо відображення операцій в обліку та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (складання бухгалтерських проводок, формування звітності, нарахування відсотків, облік резервів); відпрацювання алгоритмів розв'язання облікових задач.
Дискусії Обговорення актуальних проблем банківського обліку в Україні (перехід на МСФЗ, цифровізація, зміни регуляторних вимог НБУ); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання постанов та інструкцій НБУ, Закону України «Про банки і банківську діяльність», МСФЗ; формування навичок роботи з нормативно-правовою базою банківського обліку.	Робота з АБС та ІТ-інструментами Ознайомлення з архітектурою автоматизованих банківських систем, практична робота з модулями обліку операцій, формування звітності засобами інформаційних технологій.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей з питань банківського обліку.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях».		

Рекомендована література та ресурси

1. Волкова І. А., Калініна О. Ю. Бухгалтерський облік у банках : навч. посіб. — К. : Центр учбової літератури, 2023. — 520 с.
2. Гордієнко Н. І. Фінансовий облік : навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і допов. — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. — 288 с.
3. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник / за ред. М. Крупки. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.
4. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навч. посіб. у схемах і таблицях. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. — 182 с.
5. Макогон В. та ін. Фінансовий менеджмент в банку : навч. посіб. — Харків, 2024. — URL: <https://www.researchgate.net/publication/380268518>
6. Мельник Л. В., Кондрацька Н. М., Скаковська С. С. Підвищення фінансової стійкості банківських установ. Вісник НУБГП. — 2025.
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
9. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій банків з цінними паперами : затв. постановою Правління НБУ від 03.10.2005 № 358 (зі змінами). — URL: <https://bank.gov.ua/>
10. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України : затв. постановою Правління НБУ від 04.07.2018 № 75 (зі змінами). — URL: <https://bank.gov.ua/>
11. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» (МСФЗ 9). — URL: <https://mof.gov.ua/>
12. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» (МСФЗ 7). — URL: <https://mof.gov.ua/>
13. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
14. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. — URL: <https://fg.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Асоціації українських банків. — URL: <https://aub.org.ua/>
19. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
22. Журнал «Вісник Національного банку України» (електронне видання). — URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/publications>
23. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>